

stulticia sapientia/in fluxibilitate deniam sperare stabilitate. **U**t quid fabricam⁹ nobis montes nescio q̄s ymbrales atq̄ fantasticos vicioꝝ. nūc in elatione. nūc in crudelitate. nūc in enorū fluxu voluptateq̄ z similib. Alōne mōtes hmōi. sūt mōtes gelboe maledicti supra quos neq̄ ros diuine gr̄e. neq̄ pluuia virtuose cōsolationis descendit. Aut si verius loquimur. hī mōtes nō mōtes sunt. sed valles teterrime precipites z lubrice. quibz innitētes dilabūtur in abyssus. absorbēturq̄ z vtget super eos puteos os suū. **E**xurgam⁹ tandē libertate tota spūs. ascēdamus in montē societatis beatoꝝ. disponam⁹ ascēiones in corde nostro p̄ gradus beatitudinū p̄missarum. de paup̄tate spūs in miritatē. d̄ hac in lucrū. de luctu in esurie sitimq̄ iusticie. de hac in misericordiā. de ip̄a in mundiciā cordis. z tandē in trem⁹ pacē que exuperat omnē sensus. z in qua si p̄pleamur. cōsistit humana felicitas p̄m deductionē Aug. no d̄ ci. dei. **V**ere felices sancti. sanq̄ q̄ omnes. quoz̄ celebritas agit. felices inquam qui securi iam z vndiq̄ pacifici habitant in tabernaculo dñi. z requiescūt in monte sancto eius. nō iam formidāt laq̄os temptationū vbilibet exp̄asos. nō se uas iruentiū hostium insidias. nullis mordent̄ p̄scientiaꝝ aculeis. nulla vruñt̄ infamia. nō tristes metuūt senecturē. omnia deniq̄ inter eos serena pacataq̄ p̄sunt. **E**t o tandē qui tales estis eterna pace fruentes nos pijs nūc oculis miseris quesum⁹ cernite terras. Et si nihil patimini/cōpati tñ fas est. Cōpatimini nobis exulibz gementibus z flentibz in hac lacrimarum valle. Cōprimūt ecce nos vndiq̄ hostiles malignantiū turbe. cōculcāt. lacerāt. obruunt et in carcerē detrudunt. Jam omne caput languidū. z omne cor merens. a planta pedis vsq̄ ad verticē capitis. nō est in ecclia hac sanitas. In illa heu dixerim ecclia cuius fundamenta sunt in vobis montibz sanctis. qm̄ vestro sanguie. vestraq̄ morte cōsecraistis. dilatastis. roborastis. eam quam nunc heu immunitā cernitis misericordia et merito qm̄ fede laceratā crudeliter decissam similiter cōculcatā aspicitis. vt humani spes auxiliij iam nulla sit. p̄pterea leuamus oculos n̄os in vos montes vnde veniat auxiliū nobis. Nam cū ignoram⁹ qd̄ agere debeam⁹ hoc solū habem⁹ residui vt

oculos n̄os ad deū dirigamus. potuistis olim moribūdo corpe circūdati/mirabilia mirabiliter opari. tanq̄ habētes imperiū vite z mortis. tanq̄ in sup̄ potētes in eo. q̄ vos cōfortabat x̄ps. nunq̄ abbreviata est potestas v̄ra nunq̄ charitas tepēfacta z Absit h̄.

Succurrite ḡ miseremī. ferre subsidiū. Suscipite vos montes pacē populo. qz̄ alij qui suscipiāt et eam p̄beant/nō sunt. **E**t tu dñs rex celoz̄ corona sanctoroz̄ omnium. emitte lucē tuam z veritatē tuā. vt nos deducāt z adducant in montē sanctū tuū. z in tabernaculo tua. in p̄senti p̄ fidem spem z gratiā. z in futuro per gloriā Amen.

Sequitur sermo factus in die natiuitatis domini p̄ eūdem.

Verbū caro factū est z habitauit in nobis Job. i. Postulem⁹ fratres in x̄po. vt verbuz̄ qd̄ bodie caro factū est/illud in me p̄pheticum adimpleat. dñs dabit verbū euāgelisantiū v̄tute multa. qm̄ insipidū inane z inualidum erit verbū mei oris. si nō accipiat virtutes multam a verbo dei patris. Poterit aures carnis/strepit⁹ n̄ri f̄monis p̄cutere. sed in auribz̄ mētis nec fortiter sonabit. nec i eas alte fireq̄ descēdet. si nō a verbo hoc/suaz sonoritatē assumat z virtutē. Et hoc ipsuz̄ vt impetrem⁹/te nescio an glorificādā magis aut stupēdā verbi hui⁹ matrē inuocabim⁹. salutantes z verbis angelicis saluta bim⁹ inuocātes z dicentes Ave maria zc.

Verbū zc. Qm̄ triplicē verbi dñi natiuitatē euāgelica hec cōriner p̄ticulari ad sui p̄memorationē meū inflexit an imū. q̄tin⁹ verbū creatū sentētiosuz̄ assumerē/q̄ de verbo increato qd̄ sentētiosissimū est/fueram locutus⁹. **V**ides itaq̄ in passumpto verbo q̄ nascit̄ dei fili⁹ et paterno intellectu et naliūter ideo verbū appellat. Aspicias q̄ ab vtero materno nascit̄ sp̄aliter. p̄pterea dicit̄ caro factū est. Inuenis postremo q̄ in corde humano nascit̄ sp̄ualit. q̄ obrē subiūgitur. z habitauit i nobis. **V**erbū. qd̄ altius/qd̄ immēsius/qd̄ diuini. Nam de⁹ erat verbū Job. i. Caro factū est. qd̄ humilius qd̄ importēt⁹. qd̄ fragili⁹. qz̄ ois caro fenū Eccl. xiiij. Habitauit i nobis. qd̄ amabilius qd̄ iocūdi⁹ qd̄ appetēt⁹. neq̄ enī ē nec fuit alia natio tā gradis. que habeat deos appropiquātes sibi sicut adest nobis de⁹ noster Deut. iij. Verbū inq̄t caro factum

Sermo factus in solennitate

est. Verbum hoc immense est virtutis. nam omnia per ipsum facta sunt. et si que per eum facta non sunt/eo ipso nulla profectus sunt. quoniam sine ipso factum est nihil. Quo pacto igitur/entitas completere significandi tribuit. quorum aliquid nullum habuerunt aut habere potuerunt factionis initium. eo ipso quasi infantes dicere audeat. manicheus a deo tenebrarum facta esse multa. que de ipse non condidit. cum audiat quod per dei verbum omnia facta sunt. et in psal. Verbo domini celi firmati sunt. et ad Heb. iij. portans omnia verbo virtutis sue. Verbum hoc ipsum eternum est duratorem. quod verbum quod erat in principio erat apud deum. Cui corpus est prophetia. In eternum domine permanet verbum tuum. Verbum ergo istud non est quod per auras efflando diffunditur. non quod in tabulis aut pellibus inscribitur. non denique quod aie irrationali per inbesonem innititur. Sed verbum est eternaliter a patre emanans. per quod pater dicit omnia. in quo tantum in verbo sententiosissimo et arte perfectissima/omnium factorum/omniumque producibilium/ imago relucet. Verbum ideo solum/que sententiosissimum est et omnium expressivum. cui nec imaginarie quidem addi potest aliud verbum absque nugatione et superflua repetitione. Idcirco verbum hoc/ nullum aliud in diuinis producit verbum. ne in trinitate cadat nugatio. quippe est ipsum obiectum sufficiens adequans et terminans omnem producibilitatem verbi in diuinis. non tamen minus ob hoc potens quam per quod gignit. quod eadem profectus ipsum est potentia cum patre qui gignit. Vera profecto et inexplcabilis natiuitas. quam venerari potest et pia fide credi conuenit/que curiosa verbi nostri penuria referari. profertim cum amplior et exquisitor de ea sermo aliud tempus exposculet. alium locum aliam linguam. aliud ingenium. Verum ab hac ineffabili ac eterna generatione/ad tempora lem qua dies hodiernus prolebris effectus est pergit oratio. et quid euangelista subiungat auidiamus Verbum inquit caro factum est. Ecce quod ait apostolus ad Rom. ix. Verbum abbreviatum fecit super terram. An non bene abbreviatum/ quod eternum ipse. omnipotens passibile. immensum mensurabile effectum est. non tamen abbreviatum per diuinitatis diminutionem. sed per susceptionem humanitatis et idiomatum conuersionem. Verbum inquam caro factum est. Hoc nullus philosophorum intelligere nullus concipere valuit. hoc docuit plato nesciuit. hoc demones eloquens ignorauit. Fateatur Augustinus. se in platonice legisse libris Iob. hoc euangeli-

sum In principio erat verbum etc. usque hanc ipsam periculam. et verbum caro factum est. Sed dum hic venit/ calamitas eius stetit et in folio tantum tantum secreti mysterij istius/ ultra progredi ausus non est. Verbum inquit caro factum est. Dic absque ulla dubitationis scrupulo euangelista iob. insinuat christum esse deum. nec quicquam apertum dici potest. deus inquit erat verbum. et verbum caro factum est. Si quis nondum illustratus est et quomodo deus caro factus sit. non videt. non concipit. non iudicat. non intelligit. profuit scientias omnes humanas adinuertas et de mysterio huius natiuitatis quod verbum caro factum est interrogat. sed aut nullam aut dubiam aut erroneam presentant responsionem. Non video inquit grammatice qua ratione aut nomine impositione eternum/ habere incipiat durationis initium. immensum mensuram. impassibilis passionem. omnipotens et immortalis impotentie mortalitatisque defectum. Si enim eternus est non habet initium. si autem initio careat/ eternum appellari meis ex regulis prohibet. Insuper rogata super hoc logica/ quomodo inquit hic terminum homo. qui species specialissima est/ de pluribus speciebus et plus quam specie differentibus verificari continget. vtrum de sorte et deo. Hoc predicabilia mea/ hoc predicamenta non habent. Porro qualis sit predicatio deus est homo/ nisi aut per se sit aut per accidens/ non intueor eam. Si per se dixeris. ergo vel necessariam vel simpliciter impossibilem profiteri necesse est. ipsa vero non esse necessariam constat. impossibilis ergo dicenda. Et si predicatores hanc per accidens asserere malueris/ monstra quo pacto id fiet. cum neutrum extremorum in accidentium predicamento reponatur. Rhetorice persuasionebus suis astruit quod si mulier pepit/ corrupta est. si genuit/ a viro cognita est. Ceterum arithmetica/ vltra suam esse fateatur profpicacitatem/ quod in deo partium computet numerum. quod due in eodem superposito nature integre numerentur. Superpet geometria/ quantitate maiorem corporis christi/ per alteram vteri virginalis clausi quantitate/ absque diuisione progredi. quoniam penetratois possibilitate non percipit. Musica nullos prius in terris angelicos cantus audiuerat. Nullas habet loco suarum personarum et calculationum/ nullas constellationum vires/ astronomia prepedit. Quid de naturali philosophia eloquar. et exprime meta nunquam ad hunc pergerat ut absque viri semine puer formaretur. Quid postremo de metaphysica quod deum nec partibile existere posse/ nec compositum nec genitum/ argumentis

y putat necessarijs conclusisse. **S**ed fatea-
 mur magis et fratres in xpo charissimi / hoc
 esse pter naturalē inuestigatōis modū qd
 agit. Neq; enī potentiā aut sapientiā adeo
 coartem⁹ / vt infra angustos nre pscrutatō
 nis līmites posita; arbitremur. Miraris
 hanc natiuitatē fieri potuisse. natiuitatis
 hui⁹ effectricē potentiā cōsidera. euolabit
 āmiratio. Miraris tantā dei erga homies
 beniuolentiā. attēde qz si paruus amoris
 ignicul⁹ / in torz tā ardua nos rapiat. quid
 de immēsi diuini amoris fornace existimā
 dū putas? Ingēs quippe amor magnū di
 lectionis op⁹ flagitabat / quale fuit illud p
 qd verbū caro factū est. nō inqm q̄ altera
 humane nature ps dicit. vt impi⁹ sensit a
 pollinaris. sed caro put totā integrāq; cō
 plectif humanitatē. Caro inqm factū. nō
 puerfōe diuinitatis in carnē s; assumptō
 ne carnis ad suppositū. et yniōne qdā inef
 fabili et insolita q̄ materiali tñ. primio est
 nō q̄ natura hūana ex diuino supposito fi
 at materialit. aut in eo sit subiectiue. sed qz
 ab eo et in eo est suppositiue. **A**uero nō
 iam q̄ram⁹ quō aut a q̄ sed ppter qd / verbū
 caro factū est. pfecto vt recōciliaretur caro
 Plane inqt Bern. de⁹ iā nos despiciere nō
 poterit. frater enīz caro nra est. natural⁹ q̄p
 pe vsus habet / vt caro silem sibi carnē dili
 gat. Iuxta illud Ecclī. Dis caro ad silez si
 bi iūget. Nec est illa iūctio. illa par. illa
 pcordia. illa societas. que p tpalē pacem fi
 gurata est in yniuerso orbe tūc habitantē.
 qm insup pphetauerat psal. dicens. Driet
 in dieb; ei⁹ iusticiāz abūdātia pacis. Inde
 est iocūdissimū illud et omni armonicarū
 modulationū suauitate prestā⁹ angelicū
 carnē. gloria in altissimis deo et in tra par
 hoib; bone volūtatis. Et heu q̄ nō bone
 volūtatis esse iūncimur / q̄ scismatib; yn
 digz et yndiq; dissentōib; agitāmur. **V**er
 bū inqm caro factū est cur ita: q̄tin⁹ videli
 cet ad ipm / ois caro veiat vt videat ois ca
 ro / salutare dei. vt dicat qlibet glabūdavo
 ce cū ppha. Cor meū et caro mea exultaue
 rūt in deum viuū. Corruerat itaq; ois ca
 ro viam suā. Ben. vi. ppterea p carnē incor
 ruptā sanare decreuit. **N**ec alia veniēdi
 causa fuit fm attestatōes sanctorū q̄s omit
 to. q̄ peccatores saluos facere. Neq; enī cā
 incarnatōis fuit pfectio yniuersi. nō crea
 turaz in deū reductio. nō manuductio ad
 capelcēdū trinitatis mysteriū. n̄ alie hmoi

cause / a quibusdā curiose forsan magis q̄
 pie aut fideliter assignate. s; vnica in carna
 tionis aut p̄cipua rō fuit carnis nre pur
 gatio. **G**lorificanda p̄sus dei caro q̄
 originalē ab omni carne sufficiēter diluit
 corruptōez. Virus hic amor. pietas exi
 mia. Erubescat iā hoīs caro peccatoz for
 dib; inq̄nari. p qua verbū caro factū ē. q̄n
 etiā benedicat ois caro nomini sancto ei⁹.
 Et quō benedicat. Utiq; pie sancteq; vis
 uendo et spurcissima carnaliū libidinū in
 quinamēta declinādo. Nō qui egerit / secu
 ra mente illā decantabit p̄phete vocē. caro
 mea req̄scit in spe. Felix spes. sed req̄es lō
 ge felicior. quā nec in futuro nec in p̄senti q̄
 dem adipiscit⁹ caro que in brutalē carnem
 degenerat p qua (adeo enī eam charam ha
 buit) verbū caro factū est. **P**enes me est
 q̄ multo plurima de hoc scōe natiuitatis
 mysterio dici possunt. imo discussioni vl
 tro sese offerūt et ingerūt. quib; p̄tergressis
 (nec enī aut potestas aut volūtatis est oia p
 sequi) ad tertiā xpi in cordib; nris spūales
 natiuitatē me trāsfero Et quēadmodū p̄zi
 ma natiuitas est a nobis colenda et deside
 randa. qz ex eius visione beati erim⁹ cū an
 gelis. Et scōa est nobis celebrāda qz p illā
 visitati sum⁹ in terris. Sic tertia est a nob
 eligenda et pcurāda. qz ex illius fecūditate
 amici erimus et affines diuinitatis. Neq;
 enī aliud est dei filiū spūaliter gigni vel na
 sci in cordib; nris. q̄s eū tanq̄ spūalē amī
 cum adiutorē p̄torēq; et viuificatorē / in
 anima nra nouiter suscipe et inhabitatorē
 possidere. **E**t ne absōnū tibi forte videā
 tur q̄ deū nris in cordib; gigni dico / qua
 si illius matres existamus / audi ipm qui
 Math. xij. ait. Quicūq; fecerit voluntatē
 patris mei q̄ in celis est / ipse meus frater et
 soror et mater est. Totiens nāq; aīa velut
 mater in se deū p̄turit. quotiēs p mādato
 rum suoz obseruatōez / ad grāz eius redit
Optāda p̄fecto et totis desiderioz nisi
 bus affectāda talis natiuitatis. Siquidē
 et a carnali et scōa natiuitate / spūalē hāc se
 creueris. spūalis eligibilior etiā marie fuit
 q̄ carnalis. **V**erū qd faciem⁹ cū nar⁹ no
 bis fuerit et habitauerit in nobis. Non ex
 pellem⁹ quidē sed sedulū eidē exhibebim⁹
 officiū. q̄si ad nos putem⁹ p̄rem de puero
 hoc dicere qd de puero moyse filia pharao
 nis dixisse legit Exo. ij. Accipe puerū istū
 et nutri mibi Ego dabo tibi mercedē tuā.

Sermo factus dominicā

et quā mercedē sane vitā eternā. ¶ Itaq̃
puul' iste vt alioꝝ vsus req̃rit/septē tracte
tur obsequijs. Ad hoꝝ vero q̃dlibet septē
obsequoꝝ debita p̃gruitate p̃itādū. tonides
assumēde sunt nutrices et virginitate et di
ligētia et sagacitate p̃cellētes. Primo iuol
uend' ē. scdo reclinād'. tertio custodiēdus
quarto leuād'. q̃nto balneād'. sexto pasce
dus. et deinde alio portād' vel baiulādus.
Puritas. charitas. tanq̃llitas. deuotio. pie
tas. misericōdia. obedientia. ¶ Inuoluit pri
mo puerū ih̃m p̃anis mūdus/ et feruido la
crimarū luxuriō lotis/ ip̃a puritas. q̃ ex p̃tri
tione p̃fessioneq̃ gignit iusticiā. Quippe
notū est puerū hūc sordidis in p̃anis q̃elce
re nō posse iuxta illud In maluolā aiām
et. Quāob̃re dicit cū psal. Lauabo p̃ sin
gulas noctes lectū meū et. De vero lacri
me dū p̃ cineres peccatoꝝ et p̃ austex ama
re recordatōis saccū colare sunt. efficacissī
mū ad mūdificatōez mētis luxuriū efficiūt
Dehinc ad puerū in cunabulis reclinā
dū offert se nutrix scda q̃ charitatis nomē
habet ad quā spectat illa primo canticoꝝ
vox Fascicul' mirre dilect' meus mibi in
ter ybera mea amozabit. ¶ Reclinari por
ro ad custodiā pueri necessaria ē nutrix ter
tia que trāquillitatis vocabulo dicit a ma
lorū negotioꝝ fragore et a lituij strepitu
hūc sedule puerū custodit. et dū alijs vehe
mentioꝝ terrenarū curaz clamor insonue
rit illud abner. i. Regū. xxvi. forniciter excla
mat quis es tu q̃ clamas et inq̃etas regem.
Suos insup seruulos q̃s sensuū noie ap
pellamus/ iterū et iterū monere nō cessat vt
ab omni nociuoꝝ in cursu pueri hui' lectu
lum custodiant. negligētib' aut minārī in
crepatōe atrociter impropat dicēs illō q̃d
ibidē in dauid p̃sona subdit. Uiuir dñs fi
lij mortis estis vos q̃ non custoditis dñm
ṽrm regē xpm dñi. ¶ Subinde post doꝝ
mitionē leuādus est puer. Hoc obsequiū
p̃stabit quarta nutrix sancta meditatio. q̃
totiēs puerū hūc excitat/ quoniēs horolo
gium amoris suo pondere ceciderit atq̃
pullauerit dicitq̃ exurge q̃re dormis dñe
exurge et ne repellas in sinē. Xpm vero exci
tatum euoluit/ et p̃anos explicat quib' ille
induit qui est amict' lumine sicut vestimē
to. P̃ani aut̃ isti quid aliud sunt/ q̃s sue di
uinitatis suorūq̃ secretōꝝ arcana myste
ria. que euoluitur dū pia fide p̃siderant in
star psal. diceñ. Reuēla oculos et. ¶ Post

modū pueri hui' balneus p̃parat q̃nta nut
rix scz pietas/ hec intūēs sanctā meditatio
nē q̃ puerū excitauit/ q̃ excitatū explicauit
q̃ explicatū suauiter allocuta. currit p̃pe ad
fontē p̃punctōis i imo p̃ij cordis sitū. Alia
in q̃t mea liq̃ facta ē vt dilect' me' locut' est
mibi. Et iterū factū ē cor meū tāq̃ cera li
quescēs in medio ventris mei. Hac exaq̃/
suauissimū efficit puero ih̃u balneū. qz nō
p̃ cineres peccatoꝝ vt in p̃tridē trāsit. sed
de ip̃o p̃punctōis fonte pura nitēs impm̃i
taq̃ haurit. Ampli' sexto necesse ē vt pu
er taliter lot' pascat. Opus h̃ a misericōdia q̃
viscerosissima nutrix ē adimplet. dū mem
bra ei' reficit/ p̃sertim pane sp̃ualis doctrine
q̃d est verbū dei. eūdē insup dulciū sermo
nū lacte ab yberib' māfuetudis eliq̃to pos
tat. cui puer aridēs Esuriui inq̃t et dedisti
mibi māducare. et rursus. fau' distillās la
bia tua mel et lac sub lingua tua. ¶ Postre
mo puer n̄r ih̃s baiulād' siue gestād' est in
tra illud apli. glorificate et portate deus in
corde ṽro. Hoc ip̃m p̃stabit obsequij septi
ma nutrix videlicet obedientia imitaturq̃
Hoem̃ exēplū de q̃ Ruib. iij. scriptū ē. q̃
susceptū puerū posuit in sinu suo. et nutri
cis ac gerule fungebatur officio. Et h̃n dicit
posuit in sinu suo. neq̃ enī retro aut p̃ cor
ih̃s q̃si sarcina gūis ih̃s suis i p̃ceptis ferē
d' ē. s̃ i āteriori sinu/ et ad cor int' bone opa
tionis brachia amorose stringēd' ē. Inde
est illa ipsi' postulatio i cāticis cāticoꝝ. vi.
pone me vt signaculū sup cor tuū. et sic sig
culū sup brachiū dextez. Atq̃ sūmo p̃e sū
maq̃ sollicitudie et studio/ nutrix h̃ obediē
tia/ p̃cauere debz/ ne i via mādatoꝝ dei of
fendat ad lapidē iobediētie pedē iuū. alio
q̃n puero casus imineret. et i nob' tali crimi
nis allisiōe/ sp̃ualit' moreret. Audistis ma
gistriz frēs i xpo charissimi qlit' puez ih̃m
in nob' p̃ dei gr̃az sp̃ualit' hodie natū et iha
bitatē/ iuoluerē d̃z puritas. iuolūtū reclia
re caritas. recliatuz custodire trāq̃llitas. de
hinc meditatio ip̃m excitat. pietas lauat.
misericōdia cibatur obediētia gestat. q̃b' ist' que
admodū p̃missuz ē solert' diligēterq̃ exhibi
bit. p̃ficiat i habitaclo cordis n̄ri puer ih̃s/
tā etate q̃s sapiētia/ corā deo et hoib'. donec
crescat ad mēsurā verbi p̃fecti. Ubi tūc ha
bitabit in nobis nō p̃ fidē tantūmō et gras
tiā. vt ptz in p̃nti vita. s̃ p̃ gl̃iaz p̃sumataz.
quā nobis p̃itare dignet' verbū hodie caro
factū. dñs noster ih̃s xps Amen.